

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KONTROLIERIUS

PAŽYMA DĖL X SKUNDO PRIEŠ VILNIAUS MIESTO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJĄ

2024 m. kovo 21 d. Nr. 4D-2024/2-70
Vilnius

SKUNDO ESMĖ

1. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė 2024 m. sausio 24 d. gavo X (toliau – Pareiškėja) skundą dėl namo, esančio <...>, Vilniuje, (toliau – Namas) bendrojo naudojimo objektų administratoriaus UAB „A“ (toliau – Administratorius) darbuotojų veiksmų (neveikimo), Vilniaus miesto savivaldybės administracijos (toliau – Savivaldybė) pareigūnų veiksmų (neveikimo), galimai netinkamai vykdant Administratoriaus veiklos priežiūrą ir kontrolę, netinkamai išnagrinėjus skundus (toliau – Skundas).

2. Pareiškėja skunde nurodo:

2.1. „Vilniaus miesto savivaldybė, [...], po daugkartinio mano kreipimosi dėl namo [...], administratoriaus UAB „A“ [UAB „A“] veiklos, vietoj klausimų sprendimo iš esmės laikosi nereikalingų formalumų, nepagrįstai atsisako spręsti jos kompetencijai priklausančius klausimus, vilkina priimti sprendimus ir nevykdo bendrojo naudojimo objektų namo [...] administratoriaus UAB „A“ veiklos, susijusios su įstatymų ir kitų teisės aktų jiems priskirtų funkcijų vykdymu, priežiūros ir kontrolės.“ (šios ir kitų citatų kalba netaisyta).

2.2. „Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-23 nutarimu Nr. 603 patvirtintų Daugiabučio namo bendrojo naudojimo objektų administravimo nuostatų (toliau – Nuostatai) 14.2.4 papunkčiu ir 17 punktu nustatyta pareiga skelbti interneto svetainės savitarroje patalpų savininkų sprendimų protokolus. Administratorius UAB „A“ pažeidė Nuostatų [...] 14.1.4.3 papunkčio reikalavimą informaciją apie patalpų savininkų susirinkimų šaukimą, balsavimo raštu organizavimą, patalpų savininkų priimtus sprendimus skelbti interneto svetainės savitarroje.“

2.3. „Daugiabučio namo patalpų savininkų balsavimas raštu organizuojamas pagal Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011-03-24 įsakymu Nr. D1-251 patvirtintą Butų ir kitų patalpų savininkų balsavimo raštu, priimant sprendimus, tvarkos aprašą (toliau – Aprašas). Pagal Aprašo 20 punktą balsavimo rezultatus ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo balsavimo pabaigos dienos komisija surašo butų ir kitų patalpų savininkų balsavimo raštu protokole. Protokolo kopija ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo protokolo surašymo dienos skelbiama (Aprašo 21 punktą). Pagal Aprašo 21 punktą patalpos savininkui prašant, ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo prašymo gavimo, turi būti pateikiama protokolo kopija jo nurodytu būdu.

Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Energetikos skyrius neužtikrino tinkamos priežiūros ir kontrolės dėl namo [...] administratoriaus UAB „A“ veiklos, susijusios su įstatymų ir kitų teisės aktų vykdymu teikiant informaciją. Nekritiškai ir formaliai vertino teikiamus atsakymus. Po daugkartinio mano kreipimosi taip ir negavau reikiamo teisingo atsakymo.“

2.4. „UAB „A“ pateiktas 2020.04.09 - 04.23 vykusio pakartotinio balsavimo raštu „dėl techninio darbo projekto stogo remonto darbams rengimo, projekto vykdymo priežiūros, statybos leidimo išdavimo“ balsų skaičiavimo komisijos protokolas akivaizdžiai prieštarauja administratoriaus

UAB „A“ anksčiau teiktiems atsakymams ir veiksams užsakant projektavimo darbus bei neatitinka faktinių aplinkybių.“

2.5. Iš Skundo tyrimui pateiktų dokumentų nustatyta:

2.5.1. Pareiškėja 2023 m. rugpjūčio 1 d. pareiškimu kreipėsi į Administratorių. Pareiškėja, be kitų klausimų ir prašymų, Administratoriaus taip pat prašė pateikti „2020.04.09 - 04.23 vykusio pakartotinio balsavimo raštu dėl techninio darbo projekto stogo remonto darbams rengimo, projekto vykdymo priežiūros, statybos leidimo išdavimo balsų skaičiavimo komisijos protokolo kopiją.“

Administratorius 2023 m. liepos 27 d. rašte (į Pareiškėjos 2023 m. rugpjūčio 1 d. pareiškimą) dėl balsavimo raštu protokolo kopijos pateikimo informacijos nepateikė, prašomo dokumento kopijos nepateikė.

2.5.2. Pareiškėja 2023 m. rugsėjo 20 d. pakartotiniu pareiškimu kreipėsi į Administratorių. Pareiškėja, be kitų klausimų ir prašymų, Administratoriaus kartotinai prašė pateikti „2020.04.09 - 04.23 vykusio pakartotinio balsavimo raštu dėl techninio darbo projekto stogo remonto darbams rengimo, projekto vykdymo priežiūros, statybos leidimo išdavimo balsų skaičiavimo komisijos protokolo kopiją.“

Administratorius 2023 m. spalio 3 d. rašte (į Pareiškėjos 2023 m. rugsėjo 20 d. pareiškimą) dėl balsavimo raštu protokolo kopijos pateikimo informacijos nepateikė, prašomo dokumento kopijos nepateikė.

2.5.3. Pareiškėja 2023 m. spalio 3 d. pakartotiniu pareiškimu vėl kreipėsi į Administratorių, kuriame nurodė, kad „Jau trečią kartą prašau to paties: pateikite 2020.04.09 - 04.23 vykusio pakartotinio balsavimo raštu „dėl techninio darbo projekto (namo <...>) stogo remonto darbams rengimo, projekto vykdymo priežiūros, statybos leidimo išdavimo“ balsų skaičiavimo komisijos protokolo kopiją.“

Administratorius 2023 m. spalio 11 d. rašte (į Pareiškėjos 2023 m. spalio 3 d. pakartotinį pareiškimą) nurodė „Administratorius pasilieka teisę ateityje nebeatsakinėti į užduodamus pasikartojančius klausimus, į kuriuos jau buvo pateikti nuoseklūs, aiškūs bei Administratoriaus poziciją atitinkantys atsakymai. Pažymime, kad pakartotinis tų pačių klausimų pateikimas nėra pagrindas Administratoriui pakeisti savo nuomonę ar jau pateiktą atsakymą“, prašomo dokumento Pareiškėjai nepateikė.

2.5.4. Pareiškėja 2024 m. sausio 3 d. pateikė skundą Savivaldybei:

„UAB A Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Energetikos skyriui 2023-12-22 Nr. MBN-RS-23-6618 į 2023-11-30 Nr. A51-187944/23(3.3.2.26E-ENE) Reg. Nr. MBN-RG-23-7546 pateiktame atsakyme pridėta Pakartotinio balsavimo raštu balsų skaičiavimo komisijos protokolo Nr. MBN-SP-20-2445 kopija. Mano vertinimu pridėdama balsų skaičiavimo protokolo kopija galimai suklastota ir Vilniaus miesto savivaldybė yra klaidinama dėl šių man žinomų aplinkybių.

UAB A Vilniaus miesto savivaldybės administracijai 2023-11-13 Nr. MBN-RS-23-6486 į 2023-10-30 Nr. A51-172146/23(3.3.2.26E-ENE) Reg. Nr. MBN-RG-23-7436 rašė, kad pakartotinis balsavimas raštu laikomas neįvykusiu, kadangi Administratorius gavo tik dviejų Namų bendrasavininkų balsavimo biuletenius.

Dabar naujai pateiktame balsų skaičiavimo komisijos protokole jau 6 biuleteniai. [...]. Tik įvykusio balsavimo, kurio metu buvo pritarta svarstomam klausimui, pagrindu UAB A kaip užsakovas projektuotojui UAB „B“ pateikė daugiabučio gyvenamo namo [...] paprastojo remonto techninio-darbo projekto techninę užduotį, kurios 8.1 p. nurodyta, kad Užsakovas pateikia šiuos dokumentus Projektuotojui: [...]. UAB „B“ paruošė projektą ir kreipėsi į Vilniaus miesto savivaldybę dėl statybos leidimo išdavimo.

Statybą leidžiančiam dokumentui gauti pateikiami dokumentai, tarp kurių ir statinio (jo dalies) bendraturčių rašytinio sutikimo ar butų ir kitų patalpų savininkų protokolinio sprendimo, priimto Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 4.85 straipsnyje nustatyta tvarka, kopija.

Apie pateiktą balsavimo protokolo kopiją ar biuletenių pateikimą galėtų patvirtinti Vilniaus miesto savivaldybės Architektūros skyrius, išduodantis statybos leidimus, Energetikos skyriui paprašius jų tarnybinės pagalbos arba atliekant tyrimą dėl dokumentų klastojimo.

UAB A 2023-07-19 rašte Nr. MBV-RS-23-7896 cituoja Vilniaus miesto savivaldybės administracijos pastabas: prie Jūsų prašymo pridėtos gražintų balsavimo biuletenių kopijos, jų – 10 vnt., tačiau viena kopija yra pakartota du kartus (11 butas).

Prašau Vilniaus m. savivaldybę su teisininkais įvertinti UAB A pateiktą atsakymą su galimai suklastotu protokolu ir pareikalauti aiškaus ir konkretaus atsakymo dėl balsavimo protokolo bei spręsti teisinės atsakomybės klausimą.“

3. Skunde prašoma „Įpareigoti Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Energetikos skyrių atlikti neplaninį administratoriaus UAB „A“ patikrinimą teikiamų duomenų patikimumo užtikrinimui ir pareikalauti iš UAB „A“ faktus atitinkančios 2020.04.09 - 04.23 vykusio pakartotinio balsavimo raštu „dėl techninio darbo projekto stogo remonto darbams rengimo, projekto vykdymo priežiūros, statybos leidimo išdavimo“ balsų skaičiavimo komisijos protokolo kopijos.“

TYRIMAS IR IŠVADOS

4. Seimo kontrolierė, atsižvelgusi į pirmiau nurodytas aplinkybes, kreipėsi į Savivaldybę, prašydama pateikti motyvuotus paaiškinimus dėl Pareiškėjos Skunde nurodytų aplinkybių.

Tyrimui reikšmingos faktinės aplinkybės

5. Savivaldybė pateikė informaciją, dokumentus, iš kurių nustatyta:

5.1. „Skyrius nagrinėjo Pareiškėjos 2023-10-22 skundą (toliau – Skundas1) dėl Administratoriaus neteikiamo 2020-04-09 – 2020-04-23 vykusio Namų patalpų savininkų balsavimo raštu balsų skaičiavimo protokolo (toliau – Protokolas). Skyrius, įvertinęs Skundo1 aplinkybes bei atsižvelgdamas į tai, kad visais atvejais Administratorius privalo pateikti administruojamų namų patalpų savininkams ar jų įgaliotiems asmenims Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-23 nutarimu Nr. 603 patvirtintų Daugiabučio namo bendrojo naudojimo objektų administravimo nuostatų (toliau – Nuostatai) 14.2.4, 14.2.6 papunkčiuose nurodytų dokumentų kopijas, 2023-10-20 [galimai spausdinimo klaida; pagal pateiktus dokumentus turi būti 2023-10-30] raštu Nr. A51-172146/23(3.3.2.26E-ENE) (toliau – Raštas1) įpareigojo Administratorių iki 2023-11-13 Skyriui ir Pareiškėjai pateikti informaciją, ar Administratorius organizavo 2020-04-09 – 2020-04-23 Namų patalpų savininkų balsavimą raštu, jei organizavo, pateikti Protokolo kopiją Skyriui ir Pareiškėjai.“

5.2. „[...] Skyriuje taip pat buvo gautas 2023-11-16 pakartotinis Pareiškėjos skundas (reg. Nr. A50-43178/23, toliau – Skundas2) dėl Administratoriaus 2023-11-13 rašte Nr. MBN-RS- 23-6486 (reg. Nr. A50-42569/23, toliau – Atsakymas1) pateiktos melagingos informacijos, t. y. Pareiškėja teigė, kad „Administratoriaus suteikta informacija, kad balsavimas laikomas neįvykusiu, yra klaidinanti ir melaginga“.

Pažymėtina, kad atsakydamas į Skyriaus Rašto1 įpareigojimus, Administratorius nepateikė Protokolo, teigdamas, kad „pakartotinio balsavimo raštu protokolas galimai yra archyve. <...> Prašome Skyrių informuoti Namų Administratorių ar yra būtinybė pateikti neįvykusio balsavimo raštu protokolo kopiją. Jei būtinybė yra, Namų Administratorius gali protokolą pateikti kuo skubiau, bet ne vėliau kaip per 20 d. d.“.

Skyrius, reaguodamas į Administratoriaus pateiktą atsakymą dėl Protokolo, 2023-11-30 raštu Nr. A51-187944/23(3.3.2.26E-ENE) (toliau – Raštas2) kartotinai įpareigojo Administratorių iki 2023-12-08 Pareiškėjai ir Skyriui pateikti Protokolo kopiją ir ją paskelbti interneto svetainės savitarnoje.“

5.3. „Pareiškėjos 2024-01-03 elektroniniu paštu pateiktas skundas (toliau – Skundas3) Savivaldybėje buvo gautas 2024-01-03 ir užregistruotas 2024-01-04 (reg. Nr. A50-334/24).“

5.4. „Pateiktame Pareiškėjos Skunde3 buvo prašoma Savivaldybės „su teisininkais įvertinti UAB A pateiktą atsakymą su galimai suklastotu protokolu ir pareikalauti aiškaus ir konkretaus atsakymo dėl balsavimo protokolo bei spręsti teisinės atsakomybės klausimą“ [...].

Atsakymas į Skundą³ Pareiškėjai pateiktas Skyriaus 2024-01-11 raštu Nr. A51-5575/24(3.3.2.26E-ENE) (toliau – Raštas³). Rašte³ Pareiškėjai buvo paaiškinta, kad Skyrius nėra įgaliotas vertinti Administratoriaus veiksmų dėl dokumentų klastojimo. Jeigu Pareiškėja mano, kad yra pagrindas manyti, kad dokumentai galimai buvo klastojami, gali kreiptis į teisėsaugos institucijų pareigūnus dėl ikiteisminio tyrimo pradėjimo.“

5.5. „Pažymėtina, kad Skyrius 2023-10-27 patikrino Administratoriaus interneto svetainės savitarnoje skelbiamą informaciją apie Namą ir nustatė, kad 2020-04-28 Butų ir kitų patalpų savininkų pakartotinio balsavimo raštu balsų skaičiavimo komisijos protokolas reg. Nr. MBN-SP-20-2445 nėra skelbiamas, o tokiu neveikimu Administratorius pažeidė Nuostatų 14.1.4.3 (redakcija galiojusi iki 2022-12-31) papunkčio reikalavimą informaciją apie patalpų savininkų susirinkimų šaukimą, balsavimo raštu organizavimą, patalpų savininkų priimtus sprendimus skelbti interneto svetainės savitarnoje.

Papildomai svarbu pažymėti, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso (toliau – ANK) 39 straipsniu, administracinė nuobauda gali būti paskirta ne vėliau kaip per dvejus metus nuo administracinio nusižengimo padarymo dienos, o trunkamojo administracinio nusižengimo atveju – per dvejus metus nuo jo paaiškėjimo dienos. Įvertinus tai, kad balsavimas raštu vyko 2020 m. balandžio mėnesį, o Protokolo registravimo data – 2020-04-28, net ir nustačius Namą Administratoriaus veiklos pažeidimus, Administratoriui taikyti administracinės nuobaudos Skyrius negalėjo, nes suėjo senaties terminas. Minėta informacija Pareiškėjai taip pat buvo nurodyta Rašte³.“

5.6. „Pasisakydami apie Administratoriaus veiklos planinio patikrinimo atlikimą, informuojame, kad daugiabučių namų valdytojų veiklos planiniai patikrinimai atliekami pagal Kontrolės taisyklių II skyriaus reikalavimus. Kontrolės taisyklių 5 punkte nustatyta, kad planinis patikrinimas atliekamas pagal Savivaldybės administracijos direktoriaus įsakymu patvirtintą metinį valdytojų veiklos planinių patikrinimų planą (toliau – Planas).

Administratoriaus veiklos planinis patikrinimas buvo atliktas 2023 m., tačiau šis patikrinimas nebuvo susijęs su Namu. Pagal 2023 m. Planą buvo numatyta tikrinti Administratoriaus veiklą, susijusią su daugiabučiu namu <...>. Informacija apie daugiabučių namų valdytojų veiklos patikrinimus skelbiama Savivaldybės interneto svetainėje <https://vilnius.lt/lt/savivaldybe/aplrmkosauga-ir-energetika/daugiabuciu-valdymas/kaip-pakeisti-namo-administratorius/>.“

5.7. „Pasisakydami dėl Administratoriaus veiklos neplaninio patikrinimo pradėjimo pagal Pareiškėjos prašymus, pažymime, kad Kontrolės taisyklių 16 punkte nurodyta, kad daugiabučio namo valdytojo neplaninis patikrinimas gali būti atliekamas gavus patalpų savininko skundą ar kilus pagrįstiems įtarimams dėl valdytojo veiksmų ar neveikimo, kurie gali prieštarauti teisės aktų, reguliuojančių jo veiklą, nuostatoms, taip pat siekiant patikrinti, ar buvo pašalinti ankstesnio valdytojo veiklos patikrinimo metu nustatyti trūkumai. Atsižvelgiant į tai, kad skundžiami Administratoriaus veiksmai padaryti daugiau nei prieš dvejus metus bei į tai, kad Skyriui nepriskirta kompetencija vertinti Administratoriaus veiksmų dėl dokumentų klastojimo, Administratoriaus veiklos neplaninis patikrinimas nebuvo pradėtas.“

5.8. Iš pateiktų dokumentų nustatyta:

5.8.1. Pareiškėjos 2023 m. spalio 22 d. skunde Savivaldybei (Skundas¹) nurodyta:

„A“ nepateikia ir atsisako pateikti mano 2023-08-01, 2023-09-20, 2023-10-03 pareiškimuose prašomos pateikti 2020.04.09 - 04.23 vykusio pakartotinio balsavimo raštu „dėl techninio darbo projekto (namo <...>) stogo remonto darbams rengimo, projekto vykdymo priežiūros, statybos leidimo išdavimo“ balsų skaičiavimo komisijos protokolo kopijos. [...]. Prašau Vilniaus m. savivaldybę: [...]; įpareigoti administratorių „A“ išduoti man 2020.04.09 - 04.23 vykusio pakartotinio balsavimo raštu „dėl techninio darbo projekto (namo <...>) stogo remonto darbams rengimo, projekto vykdymo priežiūros, statybos leidimo išdavimo“ balsų skaičiavimo komisijos protokolo kopiją. Už administratoriaus funkcijų netinkamą vykdymą, daugiabučio namo bendrojo naudojimo objektų administravimo nuostatų sistemingą ir piktybinį pažeidinėjimą prašau skirti administracines sankcijas.“

5.8.2. Savivaldybės 2023 m. spalio 30 d. atsakyme (Atsakymas1) į Skundą1 Pareiškėjai ir Administratoriui nurodyta:

„[...] Pažymėtina, kad visais atvejais Administratorius privalo pateikti administruojamų namų patalpų savininkams ar jų įgaliotiems asmenims Nuostatų 14.2.4, 14.2.6 papunkčiuose nurodytų dokumentų kopijas. Jei prašoma raštu – ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo rašytinio prašymo gavimo (Nuostatų 7.3.1 papunktis).

Skyrius 2023-10-27 patikrino Administratoriaus interneto svetainėje <...> skelbiamą informaciją apie Namą ir nustatė, kad Protokolas nėra skelbiamas. Vadovaujantis Nuostatų 21 punktu, Namą Administratorius įpareigojamas iki 2023-11-13 Skyriui ir Pareiškėjai pateikti informaciją, ar Administratorius organizavo 2020-04-09 – 2020-04-23 Namų patalpų savininkų balsavimą raštu, jei organizavo, pateikti Protokolo kopiją Skyriui ir Pareiškėjai.

Informuojame, kad Skyrius gavęs ir įvertinęs Administratoriaus pateiktus paaiškinimus ir dokumentus, spręs klausimą administracinės teisenos pradėjimo Administratoriaus atžvilgiu“.

5.8.3. Pareiškėja 2023 m. lapkričio 16 d. pakartotinai kreipėsi į Savivaldybę (Skundas2) nurodydama:

„Gavau „A“ atsakymą 2023-11-13 Nr. MBN-RS-23-6486 į Vilniaus savivaldybės 2023-10-30 Nr. A51-172146/23(3.3.2.26E-ENE) Reg. Nr. MBN-RG-23-7436. Nuo 2020-04-09 iki 2020-04-23 „A“ organizuotas [...] Namų butų ir kitų patalpų savininkų pakartotinis balsavimas raštu dėl statybos techninio darbo projekto rengimo, projekto valdymo priežiūros darbų, statybos leidimo išėmimo iš tikrųjų laikomas įvykusi, kadangi Administratorius gavo ne dviejų Namų bendrasavininkų balsavimo biuletenius, bet 11 biuletenių, pritariantį svarstomam klausimui. „A“ Jums suteikta informacija, kad balsavimas laikomas neįvykusi, yra klaidinanti ir melaginga. To fakto įrodymui prisegu 2023-07-19 Nr. MBV-RS-23-7896 į 2023-06-29 Reg. Nr. MBV-RG-23-10667, kuriame rašoma: „Prie Jūsų prašymo pridėtos grąžintų balsavimo biuletenių kopijos, jų – 10 vnt., tačiau viena kopija yra pakartota du kartus (11 butas). Prašome patikslinti pridedamus balsavimo biuletenius“ Vieną biuletenį „A“ darbuotojai buvo pametę, kurį vėliau pateikė institucijoms. Įvykusio balsavimo pagrindu ir buvo užsakytas ir paruoštas stogo remonto techninis darbo projektas, kuris buvo derinamas su įvairiomis instancijomis, tame tarpe ir Vilniaus miesto savivaldybės administracija. Daugiau komentarų dėl „A“ atsakymo turinio neturiu. Manau, kad „A“ privalo pateikti prašomą nuo 2020-04-09 iki 2020-04-23 vykusio kartotinio balsavimo protokolą.“

5.8.4. Savivaldybės 2023 m. lapkričio 30 d. atsakyme (Atsakymas2) į Pareiškėjos 2023 m. lapkričio 16 d. skundą ir į Administratoriaus 2023 m. lapkričio 13 d. atsakymą nurodyta:

„Vilniaus miesto savivaldybės (toliau – Savivaldybė) administracijos Energetikos skyrius gavo daugiabučio namo <...> (toliau – Namą) buto Nr. <...> savininkės X (toliau – Pareiškėjas) pakartotinį skundą dėl Namų administratorės UAB A (toliau – Administratorius) pateiktos melagingos informacijos apie Administratoriaus 2020-04-09 – 2020-04-23 organizuotą Namų patalpų savininkų balsavimą raštu ir neteikiamo Namų patalpų savininkų balsavimo raštu protokolo (toliau – Protokolas). Pareiškėja Skyriui pateikė Administratoriaus 2023-07-19 atsakymą Nr. MBV-RS-23-7896 Pareiškėjai į Pareiškėjos 2023-06-29 kreipimąsi dėl balsavimo protokolo pateikimo, kuriame nurodyta, kad „prie Jūsų prašymo pridėtos grąžintų balsavimo biuletenių kopijos, jų – 10 vnt., tačiau viena kopija yra pakartota du kartus (11 butas)“.

Atsakydamas į Skyriaus 2023-10-30 rašto reg. Nr. A51-172146/23(3.3.2.26E-ENE) įpareigojimus, Administratorius nepateikė Protokolo kopijos (2023-11-13 raštas Nr. MBN-RS-23-6486, reg. Nr. A50-42569/23), teigdamas, kad „pakartotinio balsavimo raštu protokolas galimai yra archyve“. [...]. Administratorius kartotinai įpareigojamas iki 2023-12-08 Pareiškėjai ir Skyriui pateikti Protokolo kopiją ir ją paskelbti interneto svetainės savitarnoje. Skyrius įvertinęs Administratoriaus pateiktus duomenis, spręs dėl administracinės nuobaudos taikymo.“

5.8.5. Administratorius į Savivaldybės 2023 m. lapkričio 30 d. raštu pateiktą įpareigojimą iki 2023 m. gruodžio 8 d. pateikti informaciją, dokumentus atsakė tik 2023 m. gruodžio 22 d. raštu, kuriame nurodyta:

„UAB A (toliau – Administratorius) 2023-11-30 gavo Vilniaus miesto savivaldybės administracijos Energetikos skyriaus (toliau – Skyrius) raštą Nr. A51-187944/23(3.3.2.26E-ENE)

dėl <...>, Vilnius. Skyrius įpareigoja Administratorių pateikti Skyriui ir X protokolo kopiją dėl vykusio 2020 m. balsavimo. Vykdydami Skyriaus įpareigojimą priedu pateikiame pakartotinio balsavimo raštu balsų skaičiavimo komisijos protokolo kopiją. [...].“

5.8.6. Savivaldybės 2024 m. sausio 11 d. atsakyme (Atsakymas3) į Pareiškėjos 2024 m. sausio 3 d. skundą (Skundas3) nurodyta:

„Informuojame, Skyrius nėra įgaliojamas vertinti Administratoriaus veiksmų dėl dokumentų klastojimo. Jeigu manote, kad yra pagrindas manyti, kad dokumentai galimai buvo klastojami, galite kreiptis į teisėsaugos institucijų pareigūnus dėl ikiteisminio tyrimo pradėjimo.

Pažymime, kad Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 4.84 (toliau – Civilinis kodeksas) straipsnyje nustatyta tvarka paskirtam bendrojo naudojimo objektų administratoriui, nagrinėjamu atveju Administratoriui, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-05-23 nutarimu Nr. 603 patvirtintų Daugiabučio namo bendrojo naudojimo objektų administravimo nuostatų (toliau – Nuostatai) 14.2.4 papunkčiu ir 17 punktu nustatyta pareiga skelbti interneto svetainės savitarnoje patalpų savininkų sprendimų protokolus. Skyrius 2023-10-27 patikrino Administratoriaus interneto svetainėje <...> skelbiamą informaciją apie Namą ir nustatė, kad Protokolas nėra skelbiamas.

Apibendrinant tai, kad Protokolas nėra paskelbtas Administratoriaus <...> savitarnos svetainėje (Skyriaus tikrinta 2023-10-27), laikytina, kad Administratorius pažeidė Nuostatų (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2015-08-05 nutarimo Nr. 831 redakcija, galiojusi iki 2023-01-01) 14.1.4.3 papunkčio reikalavimą informaciją apie patalpų savininkų susirinkimų šaukimą, balsavimo raštu organizavimą, patalpų savininkų priimtus sprendimus skelbti interneto svetainės savitarnoje. Daugiabučio namo patalpų savininkų balsavimas raštu organizuojamas pagal Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011-03-24 įsakymu Nr. D1-251 patvirtintą Butų ir kitų patalpų savininkų balsavimo raštu, priimant sprendimus, tvarkos aprašą (toliau – Aprašas).

Pagal Aprašo 20 punktą balsavimo rezultatus ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo balsavimo pabaigos dienos komisija surašo butų ir kitų patalpų savininkų balsavimo raštu protokole. Protokolo kopija ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo protokolo surašymo dienos skelbiama (Aprašo 21 punktas).

Pažymėtina, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodekso (toliau – ANK) 39 straipsniu, kad administracinė nuobauda gali būti paskirta ne vėliau kaip per dvejus metus nuo administracinio nusižengimo padarymo dienos per dvejus metus nuo jo paaiškėjimo dienos. Atsižvelgiant į tai, kad Skyrius nustatė Administratoriaus veiklos pažeidimus, kurių padarymo data yra daugiau nei dveji metai, dėl informacijos skelbimo savitarnoje, Skyrius negali pradėti administracinės teisenos dėl šių nustatytų pažeidimų.“

Tyrimui reikšmingos teisės aktų nuostatos

6. Lietuvos Respublikos įstatymai:

6.1. *Vietos savivaldos įstatymo* (toliau – VSI):

4 *straipsnis* – „Pagrindiniai principai, kuriais grindžiama vietos savivalda, yra: [...] 7) savivaldybės bendruomenės ir atskirų savivaldybės gyventojų interesų derinimo. Savivaldybės institucijų priimti sprendimai savivaldybės bendruomenės interesais neturi pažeisti įstatymų garantuotų atskirų gyventojų teisių; [...] 11) reagavimo į savivaldybės gyventojų nuomonę. Savivaldybės institucijos ir įstaigos įstatymų nustatyta tvarka pagal kompetenciją privalo įvertinti ir motyvuotai atsakyti savivaldybės gyventojams ar jų atstovams į jų pateiktus pasiūlymus; 12) žmogaus teisių ir laisvių užtikrinimo ir gerbimo. Savivaldybės institucijų ar valstybės tarnautojų priimami sprendimai turi nepažeisti žmogaus orumo, jo teisių ir laisvių, lygių galimybių; 13) subsidiarumo. Savivaldybės viešojo administravimo subjektų sprendimai turi būti priimami ir įgyvendinami tuo lygmeniu, kuriuo jie yra efektyviausi.“

6 *straipsnis* – „Vienos iš savarankiškųjų savivaldybės funkcijų yra: [...] 42) [...] savivaldybės vykdomosios institucijos paskirtų bendrojo naudojimo objektų administratorių veiklos, susijusios su įstatymų ir kitų teisės aktų jiems priskirtų funkcijų vykdymu, priežiūra ir kontrolė pagal Vyriausybės įgalios institucijos patvirtintas pavyzdines taisykles.“

6.2. *Civilinio kodekso (toliau – CK):*

1.138 straipsnis – „Civilines teises įstatymų nustatyta tvarka gina teismas [...]“.

4.85 straipsnis – „1. Sprendimai dėl bendrojo naudojimo objektų valdymo ir naudojimo, taip pat dėl naujų bendrojo naudojimo objektų sukūrimo ir disponavimo jais klausimų, priimami butų ir kitų patalpų savininkų balsų dauguma, jeigu įstatymuose nenustatyta kitaip. Kiekvieno buto ir kitų patalpų savininkas turi vieną balsą. Jeigu butas ar kita patalpa nuosavybės teise priklauso keliems savininkams, jiems jų susitarimu atstovauja vienas asmuo, kuris turi vieną balsą. [...]. 4. Butų ir kitų patalpų savininkų sprendimai priimami butų ir kitų patalpų savininkų susirinkime, prieš dvi savaites Vyriausybės ar jos įgaliotos institucijos nustatyta tvarka paskelbus apie susirinkimo sušaukimą ir jo darbotvarkę. [...]; 7. Butų ir kitų patalpų savininkų sprendimai gali būti priimti ir nesusaukus susirinkimo, bet jiems raštu pareiškus apie savo sprendimą. Balsavimams raštu taikomi šiame straipsnyje nustatyti kvorumo ir sprendimui priimti reikalingo balsų skaičiaus reikalavimai. Balsavimo raštu tvarką nustato Vyriausybė ar jos įgaliota institucija. [...]; 9. Buto ar kitos patalpos savininko teisei apskūsti šiame straipsnyje nustatyta tvarka priimtus butų ir kitų patalpų savininkų sprendimus taikomas 6 mėnesių ieškinio senaties terminas.“

6.3. *Viešojo administravimo įstatymo (toliau – VAI):*

3 straipsnis – „Viešojo administravimo subjektai savo veikloje vadovaujasi šiais principais: 1) atsakomybės už priimtus sprendimus. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas, vykdydamas administracinį reglamentavimą ar priimdamas administracinius sprendimus, turi prisiimti atsakomybę už administracinio reglamentavimo ar priimtų administracinių sprendimų sukeltus padarinius; [...]; 4) įstatymo viršenybės. Šis principas reiškia, kad įgaliojimai atlikti viešąjį administravimą viešojo administravimo subjektams turi būti nustatyti laikantis šio įstatymo nustatytų reikalavimų, o viešojo administravimo subjektų veikla turi atitikti šiame įstatyme išdėstytus teisinius pagrindus. Administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais; 5) išsamumo. Šis principas reiškia, kad viešojo administravimo subjektas į prašymą ar skundą turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo ar skundo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo ar skundo turinį; [...]“.

11 straipsnis – „1. Asmenų prašymus ir skundus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Vyriausybės patvirtintas taisykles. [...]“.

12 straipsnis – „1. Dokumentų ir informacijos, reikalingų administraciniam sprendimui priimti, reikalavimas iš asmenų turi būti teisėtas ir motyvuotas. 2. Viešojo administravimo subjektas gali reikalauti tik tų dokumentų ir informacijos, kurių nėra valstybės registruose (kadastruose), žinybiniuose registruose, valstybės informacinėse sistemose ir kitose informacinėse sistemose, finansuojamose iš valstybės ar savivaldybės biudžeto ir (ar) valstybės pinigų fondų. 3. Dokumentams ir informacijai pateikti turi būti nustatytas konkretus terminas. Reikalauti papildomų dokumentų ir papildomos informacijos iš prašymą ar skundą pateikusių asmenų galima tik išimtiniais atvejais ir tinkamai motyvuojant šių dokumentų ir informacijos būtinumą. 4. Viešojo administravimo subjektas motyvuotai gali prašyti kito viešojo administravimo subjekto pateikti dokumentus, informaciją ar nuomonę pagal kompetenciją, kurių reikia administraciniam sprendimui priimti, arba tarnybinės pagalbos. [...]“.

14 straipsnis – „Asmuo turi teisę apskūsti viešojo administravimo subjekto priimtą administracinį sprendimą arba veiksmą (neveikimą), taip pat viešojo administravimo subjekto vilkinimą atlikti jo kompetencijai priskirtus veiksmus šio įstatymo nustatyta tvarka tam pačiam viešojo administravimo subjektui arba aukštesniam pagal pavaldumą viešojo administravimo subjektui, arba kitų įstatymų, reglamentuojančių ginčų, kylančių iš administracinių teisinių santykių, nagrinėjimą, nustatyta tvarka išankstinio ginčų nagrinėjimo ne teismo tvarka institucijai, arba administraciniam teismui.“

6.4. *Administracinių nusižengimų kodekso (toliau – ANK) 39 straipsnis* – „Administracinė nuobauda gali būti paskirta ne vėliau kaip per dvejus metus nuo administracinio nusižengimo padarymo dienos, o trunkamojo administracinio nusižengimo atveju – per dvejus metus nuo jo paaiškinimo dienos.“

7. Kiti teisės aktai

7.1. *Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 875 patvirtintų Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių* (toliau – Prašymų nagrinėjimo taisyklės):

35 punktas – „Prašymus ar skundus institucijos nagrinėja ir į juos atsako pagal teisės aktais joms nustatytą kompetenciją.“

45 punktas – „Į prašymą institucija atsako atsižvelgdama į jo turinį: [...]“

47 punktas – „Atsakyme į prašymą ar skundą arba institucijos siunčiamame pranešime apie asmens prašymo ar skundo nenagrinėjimo priežastis asmuo turi būti informuojamas apie tokio atsakymo ar pranešimo apskundimo tvarką, vadovaujantis Viešojo administravimo įstatymo 14 straipsniu, nurodant konkrečios institucijos (-ų), kuriai (-ioms) gali būti paduotas skundas, pavadinimą (-us) ir adresą (-us), taip pat terminą (-us), per kurį (-iuos) gali būti pateiktas skundas.“

7.2. *Daugiabučio namo bendrojo naudojimo objektų administravimo nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gegužės 23 d. nutarimu Nr. 603* (toliau – Nuostatai):

4 punktas – „Vykdydamas pagrindinį uždavinį, administratorius atlieka šias funkcijas: [...]. 4.10. Vadovaudamasis Civilinio kodekso 4.85 straipsniu, šaukia patalpų savininkų susirinkimus arba organizuoja balsavimą raštu.“

7 punktas – „Administratorius privalo: 7.1. Nuostatuose nurodytas funkcijas ir pareigas atlikti apdairiai, sąžiningai ir tik patalpų savininkų interesais; [...]; 7.3. pateikti patalpų savininkams ar jų įgaliotiems asmenims, valstybės ir savivaldybės gyvenamųjų patalpų nuomininkams ar jų įgaliotiems asmenims paprašius: 7.3.1. Nuostatų 14.2.4, 14.2.6 papunkčiuose nurodytų dokumentų kopijas. Jei prašoma raštu – ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo rašytinio prašymo gavimo; 7.3.2. paaiškinimus žodžiu, raštu ir (ar) elektroniniu laišku apie Nuostatų IV skyriuje nurodytus jiems apskaičiuotus mėnesinius mokėjimus, įmokas, atliktus namo bendrojo naudojimo objektų atnaujinimo, kitus darbus, suteiktas paslaugas, pirktas prekes, leisti susipažinti su šių darbų, paslaugų, prekių pirkimo sutartimis, sąmatomis, darbų priėmimo aktais; jeigu kreipiamasi raštu ar elektroniniu laišku, – atsakyti raštu ar elektroniniu laišku ne vėliau kaip per 15 darbo dienų nuo prašymo gavimo. [...]“

14 punktas – „Administratorius skelbia ir teikia šią informaciją apie savo veiklą ir ją vykdant parengtus dokumentus: [...]; 14.2.4. objektų aprašą, ilgalaikį planą: patalpų savininkų sprendimų protokolus, metinį planą, periodinių, specializuotų namo bendrojo naudojimo objektų apžiūrų aktus, metinę veiklos ataskaitą; 14.2.5. informaciją apie patalpų savininkų susirinkimų šaukimą, balsavimo raštu organizavimą, savo nuožiūra – kitą informaciją; 14.2.6. namo techninės priežiūros, kitų paslaugų, namo bendrojo naudojimo objektų atnaujinimo darbų pirkimų sąlygas, pirkimo dokumentus ir rezultatus; [...]“

7.3. *Butų ir kitų patalpų savininkų bendrųjų valdymo organų, jungtinės veiklos sutartimi įgaliotų asmenų ir savivaldybės vykdomosios institucijos paskirtų bendrojo naudojimo objektų administratorių veiklos, susijusios su įstatymų ir kitų teisės aktų jiems priskirtų funkcijų vykdymu, priežiūros ir kontrolės pavyzdinių taisyklių, patvirtintų Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2014 m. liepos 24 d. įsakymu Nr. D1-612* (toliau – Priežiūros ir kontrolės pavyzdinės taisyklės):

12 punktas – „Vykdamas planinį patikrinimą, tikrinama: [...]; 12.6. informacijos ir duomenų patalpų savininkams teikimas pagal teisės aktų reikalavimus – ar laikomasi nustatytų reikalavimų dėl informacijos ir duomenų teikimo patalpų savininkams ir skelbimo apie savo veiklą (interneto svetainėje, el. paštu, skelbimų lentoje ir kitais būdais), ar gauta (jei gauta, nurodomas skaičius) skundų dėl informacijos ir duomenų pateikimo patalpų savininkams; [...]; 12.8. patalpų savininkų susirinkimų ir balsavimo raštu organizavimas – ar šaukiami teisės aktų nustatytais atvejais ar patalpų savininkų prašymu patalpų savininkų susirinkimai, ar organizuojamas balsavimas raštu; [...]“

15 punktas – „Neplaninio valdytojo veiklos patikrinimo (toliau – neplaninis patikrinimas) tikslas – įvertinti faktus ar aplinkybes, dėl kurių buvo inicijuotas neplaninis patikrinimas, ir užkirsti kelią naujiems teisės aktų nuostatų pažeidimams atsirasti“.

16 punktas – „Neplaninis patikrinimas gali būti atliekamas Savivaldybės administracijai gavus patalpų savininko skundą ar kilus pagrįstiems įtarimams dėl valdytojo veiksmų ar neveikimo, kurie

gali prieštarauti teisės aktų, reguliuojančių jo veiklą, nuostatoms, taip pat siekiant patikrinti, ar buvo pašalinti ankstesnio valdytojo veiklos patikrinimo metu nustatyti trūkumai. Neplaninis patikrinimas pradedamas Savivaldybės administracijos direktoriaus ar jo įgalioto asmens motyvuotu sprendimu“.

17 punktas – „Savivaldybės vykdomoji institucija, gavusi patalpų savininko skundą, jį įvertina ir per 20 darbo dienų nuo jo gavimo priima sprendimą pradėti ar ne pradėti neplaninį patikrinimą ir apie priimtą sprendimą raštu informuoja skundą pateikusį asmenį. [...]“.

18 punktas – „Savivaldybės administracija, vertindama skundą, turi teisę raštu kreiptis į valdytoją dėl informacijos ir duomenų, juos pagrindžiančių dokumentų ir paaiškinimų pateikimo. Informacijos, duomenų ir juos pagrindžiančių dokumentų ir paaiškinimų pateikimo terminas negali būti trumpesnis kaip 5 darbo dienos ir ilgesnis kaip 10 darbo dienų nuo tokio prašymo valdytojui įteikimo dienos.“

19 punktas – „Savivaldybės vykdomoji institucija gali priimti sprendimą ne pradėti neplaninio patikrinimo, jei pagal skunde nurodytas aplinkybes ir turimą informaciją ir duomenis yra aišku, kad galimas teisės aktų reikalavimų nesilaikymas ir (arba) netinkamas pareigų vykdymas yra mažareikšmis, t. y. remiantis teisingumo ir protingumo principais pažeidimas vertintinas kaip formalus ir (ar) nereikšmingas, nėra kartotinis ir neturėjo reikšmingos įtakos patalpų savininkų teisėms ir teisėtiems interesams. Neplaninis patikrinimas nepradedamas, jeigu skunde nurodytos aplinkybės nėra susijusios su bendrojo naudojimo objektų valdytojo veiklos priežiūra ir kontrole.“

7.4. Butų ir kitų patalpų savininkų balsavimo raštu, priimant sprendimus, tvarkos aprašo, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2011 m. kovo 24 d. įsakymu Nr. D1-251 (toliau – Aprašas; aktuali redakcija) 23 punktas: „Su balsavimu susiję ginčai sprendžiami Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso arba Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.“

7.5. Butų ir kitų patalpų savininkų bendrijų valdymo organų, jungtinės veiklos sutartimi įgaliotų asmenų ir savivaldybės vykdomosios institucijos paskirtų bendrojo naudojimo objektų administratorių veiklos, susijusios su įstatymų ir kitų teisės aktų jiems priskirtų funkcijų vykdymu, priežiūros ir kontrolės taisyklių, patvirtintų Vilniaus miesto savivaldybės Tarybos 2020 m. balandžio 15 d. sprendimu Nr. 1-493 (toliau – Taisyklės):

12 punktas – „Vykdant planinį patikrinimą tikrinama: [...]; 12.6. informacijos ir duomenų patalpų savininkams teikimas pagal teisės aktų reikalavimus – ar laikomasi nustatytų reikalavimų dėl informacijos ir duomenų teikimo patalpų savininkams ir skelbimo apie savo veiklą (interneto svetainėje, el. paštu, skelbimų lentoje ir kitais būdais), ar gauta (jei gauta, nurodomas skaičius) skundų dėl informacijos ir duomenų pateikimo patalpų savininkams; 12.7. metinės veiklos ataskaitos rengimas ir jos pateikimas patalpų savininkams – ar rengiamos metinės veiklos ataskaitos, ar nustatytais terminais ir tvarka teikiamos patalpų savininkams, ar jų turinys atitinka teisės aktų ar patalpų savininkų sprendimu nustatytus reikalavimus; 12.8. patalpų savininkų susirinkimų ir balsavimo raštu organizavimas – ar šaukiami teisės aktų nustatytais atvejais ar patalpų savininkų prašymu patalpų savininkų susirinkimai, ar organizuojamas balsavimas raštu; [...]“.

16 punktas – „Neplaninis patikrinimas gali būti atliekamas gavus patalpų savininko skundą ar kilus pagrįstiems įtarimams dėl valdytojo veiksmų ar neveikimo, kurie gali prieštarauti teisės aktų, reguliuojančių jo veiklą, nuostatoms, taip pat siekiant patikrinti, ar buvo pašalinti ankstesnio valdytojo veiklos patikrinimo metu nustatyti trūkumai. Neplaninis patikrinimas pradedamas Savivaldybės administracijos direktoriaus ar jo įgalioto asmens motyvuotu sprendimu.“

17 punktas – „Gavus patalpų savininko skundą, jis įvertinamas ir per 20 darbo dienų nuo jo gavimo priimamas sprendimas pradėti ar ne pradėti neplaninį patikrinimą taisyklių 16 punkte nustatyta tvarka. Apie priimtą sprendimą raštu informuojamas skundą pateikęs asmuo. [...]“.

18 punktas – „Savivaldybės administracijos direktorius ar jo įgaliotas asmuo vertindami skundą turi teisę raštu kreiptis į valdytoją dėl informacijos ir duomenų, juos pagrindžiančių dokumentų ir paaiškinimų pateikimo. Terminas informacijai, duomenims ir juos pagrindžiantiems dokumentams ir paaiškinimams pateikti negali būti trumpesnis kaip 5 darbo dienos ir ilgesnis kaip 10 darbo dienų nuo tokio prašymo valdytojui įteikimo dienos.“

19 punktas – „Savivaldybės administracijos direktoriaus ar jo įgaliotas asmuo gali priimti sprendimą nepradėti neplaninio patikrinimo, jei pagal skunde nurodytas aplinkybes ir turimą informaciją ir duomenis yra aišku, kad galimas teisės aktų reikalavimų nesilaikymas ir (arba) netinkamas pareigų vykdymas yra mažareikšmis, t. y. remiantis teisingumo ir protingumo principais pažeidimas vertintinas kaip formalus ir (ar) nereikšmingas, nėra kartotinis ir neturėjo reikšmingos įtakos patalpų savininkų teisėms ir teisėtiems interesams. Neplaninis patikrinimas nepradedamas, jeigu skunde nurodytos aplinkybės nėra susijusios su bendrojo naudojimo objektų valdytojo veiklos priežiūra ir kontrole.“

Tyrimui reikšminga teismų praktika

8. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo (toliau – LAT) praktika:

– 2022 m. spalio 24 d. nutartis 2AT-80-594/2022 – „38. ANK 39 straipsnyje nustatyta, kad administracinė nuobauda gali būti paskirta ne vėliau kaip per dvejus metus nuo administracinio nusižengimo padarymo dienos, o trunkamojo administracinio nusižengimo atveju – per dvejus metus nuo jo paaiškėjimo dienos. Pasibaigęs nuobaudos skyrimo terminas yra kliūtis patraukti asmenį administracinę atsakomybę, todėl kiekvienu atveju būtina tiksliai nustatyti, kada prasidėjo šio termino eiga ir kada terminas baigiasi. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikoje išaiškinta, kad trunkamojo teisės pažeidimo padarymo atveju senaties terminas turi būti skaičiuojamas atkreipiant dėmesį į tai, kada trunkamasis teisės pažeidimas buvo baigtas. Jei paaiškėja trunkamasis teisės pažeidimas, kuris vis dar daromas jo paaiškėjimo metu, tai senaties terminas turi būti skaičiuojamas nuo paaiškėjimo dienos, tačiau jei gaunama informacija apie jau baigtą daryti trunkamąjį teisės pažeidimą – senaties termino eiga prasideda nuo paskutinės trunkamojo teisės pažeidimo darymo dienos (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis atnaujintoje administracinio teisės pažeidimo byloje Nr. 2AT-15-507/2015, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis atnaujintoje administracinio nusižengimo byloje Nr. 2AT-19-648/2022). 39. Teisės doktrinoje trunkamuoju teisės pažeidimu laikomas toks pažeidimas, kurio darymas tęsiasi tam tikrą laiko tarpą, ir tokiu pažeidimu pripažįstamas veikimas ar neveikimas, kuris suponuoja tam tikrą asmeniui teisės aktų pagrindu atsiradusių pareigų nevykdymą. Tokie pažeidimai prasideda nuo tam tikro neteisėto veiksmo atlikimo ar nuo pareigos veikti ar neveikti atsiradimo momento ir pasibaigia, kai kaltininkas pats nutraukia pareigos nevykdymą, jį nutraukia kiti asmenys arba pareigos vykdymas pasibaigia (Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo nutartys administracinių teisės pažeidimų bylose Nr. N575-1006/2008, N-444-628/2008; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis atnaujintoje administracinio teisės pažeidimo byloje Nr. 2AT-46-895/2016).“

9. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – LVAT) praktika:

– 2007 m. lapkričio 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵-990/2007 – „Viešojo administravimo subjektų veiksmai turi būti aiškūs, nedviprasmiški. Priešingu atveju viešojo administravimo paslaugų vartotojui gali kilti neaiškumų, kaip ir koku būdu jis (paslaugų vartotojas) turi elgtis, siekdamas gauti kokybišką viešąją paslaugą.“

– 2013 m. kovo 5 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A556-439/2013 – „Priimant sprendimą dėl konkretaus prašymo (ar kitokio pobūdžio kreipimosi, nepriklausomai nuo tokio dokumento formos) turi būti veikama paisant pagrindiniame šalies įstatyme – Konstitucijoje įtvirtinto, atkartojamo ir VAI, principo, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms“.

– 2013 m. birželio 13 d. sprendimas administracinėje byloje Nr. A502-940/2013) – „[...]. Viešojo administravimo įstatymo [...] nuostatos įpareigoja viešojo administravimo subjektus priimtame administraciniame sprendime nurodyti pagrindinius faktus, argumentus ir įrodymus, pateikti teisinį pagrindą, motyvų išdėstymas turi būti adekvatus, aiškus ir pakankamas. Be to, ši teisės norma siejama su teisėtumo principu, pagal kurį reikalaujama, kad viešojo administravimo subjektai savo veikla nepažeistų teisės aktų reikalavimų, kad jų sprendimai būtų pagrįsti, o sprendimų turinys atitiktų teisės normų reikalavimus [...].“

– 2014 m. gegužės 28 d. nutartis administracinėje byloje Nr. A261-610/2014 – „[...] viešojo administravimo subjektas, bet kokių būdu gavęs informaciją apie galbūt padarytus pažeidimus, pagal savo kompetenciją turi patikrinti tokią informaciją, ją įvertinti ir reaguoti į ją nuostatų bei kitų teisės aktų nustatyta būdu. [...]“.

Tyrimo išvados

10. Esminis klausimas, dėl ko skundžiasi Pareiškėja, yra tai, kad, gavę jos skundus, Savivaldybės administracijos pareigūnai neatliko Administratoriaus veiklos patikrinimo.

11. Apibendrinus šiam tyrimui aktualų teisinį reglamentavimą, teismų praktiką, nustatytas aplinkybes, konstatuotina:

11.1. Pagal VSI (pažymos 6.1 papunktis), VAI (pažymos 6.3 papunktis), Prašymų nagrinėjimo taisyklės (pažymos 7.1 papunktis), teismų praktiką (9 punktas), Savivaldybė savo veikloje privalo vykdyti pagrindinių vietos savivaldos principų reikalavimus, t. y. Savivaldybės veikla ir visais jos veiklos klausimais priimti sprendimai turi atitikti įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus, būti aiškūs ir suprantami savivaldybės gyventojams, kurie tuo domisi, jiems sudaromos sąlygos gauti paaiškinimus, kas ir kodėl daroma. Savivaldybė, gavusi asmens skundą (-us), turėjo jį (juos) išnagrinėti pagal turinį, pagal kompetenciją patikrinti nurodytas aplinkybes (pvz., priimti sprendimą dėl neplaninio Administratoriaus veiklos patikrinimo) bei laikantis išsamumo principo reikalavimų pateikti asmeniui atsakymą.

11.2. Vadovaujantis Priežiūros ir kontrolės pavyzdinių taisyklių (pažymos 7.3 papunktis), Taisyklių (pažymos 7.5 papunktis) nuostatomis bei tuo, kad Pareiškėjos skundo aplinkybės yra susijusios su Administratoriaus veikla, administruojant Namą, bei šios veiklos priežiūra ir kontrole, Savivaldybės administracija, gavusi Pareiškėjos skundą, jį turėjo įvertinti ir per 20 darbo dienų nuo jo gavimo priimti sprendimą pradėti neplaninį patikrinimą ar jo nepradėti ir apie priimtą sprendimą raštu informuoti Pareiškėją. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Savivaldybė, gavusi patalpų savininko prašymą dėl galimai valdytojo veiksmų (neveikimo), prieštaraujančių teisės aktų nuostatomis, paprastai privalo pradėti neplaninį valdytojo veiklos patikrinimą ir ištirti skundžiamas aplinkybes (neplaninis patikrinimas gali būti nepradėtas Priežiūros ir kontrolės pavyzdinėse taisyklėse, Taisyklėse nustatytais atvejais).

Vadovaujantis Priežiūros ir kontrolės pavyzdinių taisyklių, Taisyklių nuostatomis, Savivaldybės administracijos direktorius ar jo įgaliotas asmuo, vertindami skundą, turi teisę raštu kreiptis į valdytoją dėl informacijos ir duomenų, juos pagrindžiančių dokumentų ir paaiškinimų pateikimo. Terminas, vadovaujantis Priežiūros ir kontrolės pavyzdinių taisyklių (pažymos 7.3 papunktis), Taisyklių (pažymos 7.5 papunktis) nuostatomis, prašomai informacijai pateikti negali būti trumpesnis kaip 5 darbo dienos ir ilgesnis kaip 10 darbo dienų nuo prašymo Administratoriui įteikimo dienos.

Iš tyrimui pateiktų dokumentų nustatyta, kad Pareiškėja kreipėsi į Savivaldybę dėl Administratoriaus netinkamos veiklos ir neteikiamos informacijos trimis skundais, į kuriuos buvo pateikti atsakymai:

Dėl Pareiškėjos 2023 m. spalio 22 d. skundo (pažymos 5.8.1 papunktis) ir Savivaldybės 2023 m. spalio 30 d. atsakymo (pažymos 5.8.2 papunktis):

Tyrimu nustatyta, kad Savivaldybės administracija, 2023 m. spalio 27 d. patikrinusi Administratoriaus interneto svetainėje skelbiamą informaciją ir nustačiusi, kad Protokolas nėra skelbiamas interneto svetainėje, 2023 m. spalio 30 d. raštu Administratoriui nurodė iki 2023 m. lapkričio 11 d. pateikti Savivaldybei ir Pareiškėjai informaciją apie organizuotą (neorganizuotą) butų savininkų balsavimą raštu ir jos prašomo butų savininkų balsavimo raštu protokolo kopiją bei tuo pačiu raštu Pareiškėjai ir Administratoriui paaiškinta, jog gavus informaciją bus sprendžiamas klausimas dėl administracinės teisenos Administratoriaus atžvilgiu pradėjimo.

Dėl Pareiškėjos 2023 m. lapkričio 16 d. skundo (pažymos 5.8.3 papunktis) ir Savivaldybės 2023 m. lapkričio 30 d. atsakymo (pažymos 5.8.4 papunktis):

Pažymėtina, jog Administratorius privalo pateikti patalpų savininkams ar jų įgaliotiems asmenims paprašius patalpų savininkų sprendimų protokolų kopijas bei kitą prašomą informaciją, susijusią su namo bendrojo naudojimo objektų naudojimu, atnaujinimu ir kita (pažymos 7.2 papunktis), skelbti informaciją, dokumentus interneto svetainėje, o Savivaldybės pareiga planinio ar neplaninio patikrinimo (jeigu gautas šiuo klausimu asmens skundas) metu patikrinti ir įvertinti, ar informacija ir duomenys patalpų savininkams teikiami pagal teisės aktų reikalavimus, ar informacija skelbiama interneto svetainėje (pažymos 7.3, 7.5 papunkčiai).

Tyrimu nustatyta, kadangi Administratorius iki nurodyto termino Savivaldybės nurodymo neįvykdė, o 2023 m. lapkričio 13 d. raštu informavo, kad „pakartotinio balsavimo raštu protokolai galimai yra archyve“, Savivaldybė kartotinai Administratorių įpareigojo iki 2023 m. gruodžio 8 d. Pareiškėjai ir Savivaldybei pateikti Protokolo kopiją ir ją paskelbti interneto svetainės savitarnoje ir vėl paaiškino, jog, įvertinę Administratoriaus pateiktus duomenis, spręs dėl administracinės nuobaudos taikymo.

Tokie Savivaldybės veiksmai, sprendimai nelaikytini tinkamais, atitinkančiais teisės aktų (Priežiūros ir kontrolės pavyzdinių taisyklių, Taisyklių) nuostatas: nustatyta, jog Administratorius Pareiškėjai neteikė prašomos informacijos, nevykdė Savivaldybės nurodymo pateikti Protokolą, nepaskelbė Protokolo savo interneto svetainėje, tačiau Savivaldybė per 20 darbo dienų nepriėmė sprendimo pradėti neplaninį Administratoriaus veiklos patikrinimą ar jo nepradėti siekiant patikrinti ir įvertinti Pareiškėjos 2023 m. spalio 22 d. skunde ir pakartotiniame 2023 m. lapkričio 16 d. skunde nurodytas aplinkybes. Pažymėtina, kad Administratoriaus veiksmai, neįvykdžius Savivaldybės nurodymo, nebuvo įvertinti, kaip, be kita ko, ir Administratoriaus veiksmai neteikiant informacijos ir dokumentų Pareiškėjai (pažymos 2.5.1–2.5.3 papunkčiai). Savivaldybė turi kompetenciją, įgaliojimus, priemones, tačiau jomis nepagrįstai nesinaudoja, netaiko. Toks Savivaldybės neveikimas sudaro sąlygas Administratoriui ne tik nevykdyti Savivaldybės nurodymų, bet ir netinkamai vykdyti Namų administravimo funkcijas (pareigą), pažeidinėti butų savininkų teises, pažeisti viešąjį interesą daugiabučių namų priežiūros, tinkamo naudojimo srityje. Šio tyrimo duomenimis, Administratorius ilgą laiką nevykdo pareigos teikti (skelbti) informaciją, o Savivaldybė nesiima veiksmingų priemonių Administratoriaus veiklai gerinti, kad ji atitiktų teisės aktų reikalavimus.

Atkreiptinas dėmesys ir į tai, kad Administratorius pakartotinį Savivaldybės nurodymą įvykdė (pateikė Protokolą Savivaldybei ir Pareiškėjai, tačiau nėra informacijos ar Protokolą paskelbė svetainėje) tik 2023 m. gruodžio 22 d., t. y. pažeidė Savivaldybės nurodytą papildomą terminą – 2023 m. gruodžio 8 d., informacijos, kaip tai įvertino Savivaldybė ir ar įvertino, Savivaldybė nepateikė.

Dėl Pareiškėjos 2024 m. sausio 3 d. skundo (pažymos 2.5.4 papunktis) ir Savivaldybės 2024 m. sausio 11 d. atsakymo (pažymos 5.8.6 papunktis):

Remiantis šio tyrimo metu gautais dokumentais, Savivaldybė, gavusi trečią pakartotinį Pareiškėjos skundą (pažymos 2.5.4 papunktis), pateikė jai atsakymą (pažymos 5.8.6 papunktis), kuriuo paaiškino, kad galimo dokumentų klastojimo nustatymas ir vertinimas nepriskirtas Savivaldybės kompetencijai ir Pareiškėjai reikėtų kreiptis į teisėsaugos institucijas, išaiškintos CK, Administravimo nuostatų, Tvarkos aprašo nuostatos, reglamentuojančios butų savininkų balsavimo raštu organizavimą, rezultatų skelbimą Administratoriaus interneto svetainėje, nurodyta, jog Administratorius, nepaskelbęs Protokolo interneto svetainėje, pažeidė Administravimo nuostatus, tačiau administracinės teisenos Savivaldybė pradėti negali, nes praėjo daugiau nei 2 metai nuo pažeidimo padarymo.

Savivaldybės administracija 2024 m. sausio 11 d. atsakymu turėjo atsakyti į visus Pareiškėjai rūpimus klausimus, neatsakytus savo ankstesniuose (tarpiniuose) atsakymuose, pateikti Administratoriaus veiklos vertinimą, nurodyti taikytas priemones ir kita. Šis galutinis Savivaldybės administracijos atsakymas nelaikytinas išsamiu dėl šių priežasčių:

- Pareiškėjos trijuose skunduose keltos problemos dėl Administratoriaus veiklos, nevykdant jam Nuostatais priskirtų funkcijų ir pareigų, t. y. informacijos neteikimo Pareiškėjai, balsavimo raštu protokolo nepaskelbimo interneto svetainėje, yra susijusios su bendrojo naudojimo objektų valdytojo (Administratoriaus) veiklos priežiūra ir kontrole, dėl to turėjo būti sprendžiamas klausimas pradėti neplaninį Administratoriaus veiklos patikrinimą ar ne. Savivaldybė per 20 darbo dienų nepriėmė

motyvuoto sprendimo pradėti neplaninį Administratoriaus veiklos patikrinimą ar jo nepradėti ir raštu apie tai neinformavo Pareiškėjos.

- Savivaldybė tik patikrino Administratoriaus interneto svetainę ir nustatė, kad Protokolas nebuvo skelbtas, tačiau nepaskelbimo priežasčių nesiaiškino ir Pareiškėjai apie tai nepaaiškino, be kita ko, netikrino, ar Protokolą Administratorius paskelbė po Savivaldybės nurodymų.

- Savivaldybė nepatikrino, neįvertino ir neatsakė, ar Administratorius tinkamai teikė informaciją Pareiškėjai (pažymos 2.5.1–2.5.3 papunkčiai).

- Savivaldybė nepasisakė dėl Pareiškėjos siūlymo „Apie pateiktą balsavimo protokolo kopiją ar biuletenių pateikimą galėtų patvirtinti Vilniaus miesto savivaldybės Architektūros skyrius, išduodantis statybos leidimus, Energetikos skyriui paprašius jų tarnybinės pagalbos“, nes Protokolas buvo pateiktas statybą leidžiančiam dokumentui gauti (nepateikta informacija, ar buvo prašyta tarnybinės pagalbos kito Savivaldybės skyriaus, siekiant tinkamai išsiaiškinti situaciją dėl Protokolo), nesiėmė priemonių išsiaiškinti, ar Administratoriaus organizuotas patalpų savininkų balsavimas raštu buvo organizuotas vadovaujantis Butų ir kitų patalpų savininkų balsavimo raštu, priimant sprendimus, tvarkos aprašo nuostatomis.

- Savivaldybė netinkamai paaiškino ANK (pažymos 6.4 papunktis) nuostatas, t. y. netinkamai taikė senaties terminą dėl administracinės teisenos Administratoriaus atžvilgiu pradėjimo.

Teisės doktrinoje trunkamuoju teisės pažeidimu laikomas toks pažeidimas, kurio darymas tęsiasi tam tikrą laiko tarpą, ir tokiu pažeidimu pripažįstamas veikimas ar neveikimas, kuris suponuoja tam tikrų asmeniui teisės aktų pagrindu atsiradusių pareigų nevykdymą. Tokie pažeidimai prasideda nuo tam tikro neteisėto veiksmo atlikimo ar nuo pareigos veikti ar neveikti atsiradimo momento ir pasibaigia, kai kaltininkas pats nutraukia pareigos nevykdymą, jį nutraukia kiti asmenys arba pareigos vykdymas pasibaigia. Taigi, vadovaujantis LAT suformuota teismų praktika (pažymos 8 punktas), jei paaiškėja trunkamasis teisės pažeidimas, kuris vis dar daromas jo paaiškėjimo metu, tai senaties terminas turi būti skaičiuojamas nuo paaiškėjimo dienos, tačiau jei gaunama informacija apie jau baigtą daryti trunkamąjį teisės pažeidimą – senaties termino eiga prasideda nuo paskutinės trunkamojo teisės pažeidimo darymo dienos.

Tyrimu nustatyta, kad butų savininkų pakartotinis balsavimas raštu buvo organizuotas 2020 m. balandžio 9 d. – 2020 m. balandžio 23 d. Savivaldybė patikrino ir 2023 m. spalio 27 d. išsiaiškino (nustatė), jog minėto balsavimo raštu protokolas nepaskelbtas Administratoriaus interneto svetainėje. Nepateikta informacija, kad Protokolas paskelbtas Administratoriaus svetainėje, todėl laikytina, jog pažeidimas nepasibaigęs ir 2 metų senaties terminas administracinei nuobaudai skirti turi būti skaičiuojamas nuo pažeidimo paaiškėjimo.

12. Savivaldybė, vadovaudamasi VSI (pažymos 6.1 papunktis), VAI (pažymos 6.2 papunktis), Prašymų nagrinėjimo taisyklėmis (pažymos 7.1 papunktis) ir atsižvelgdama į teismų praktiką (9 punktas), savo veikloje privalo vykdyti pagrindinių vietos savivaldos principų reikalavimus, t. y. Savivaldybės veikla ir visais jos veiklos klausimais priimti sprendimai turi atitikti įstatymų ir kitų teisės aktų reikalavimus, būti aiškūs ir suprantami Savivaldybės gyventojams, kurie tuo domisi, jiems sudaromos sąlygos gauti paaiškinimus, kas ir kodėl daroma.

Savivaldybė, gavusi Pareiškėjos prašymus (skundus), turėjo juos išnagrinėti pagal Savivaldybės kompetenciją, prašymų turinį, patikrinti juose nurodytas aplinkybes (informacijos teikimo / neteikimo Pareiškėjai ir Protokolo neskaidymo priežastis) bei pateikti atsakymą, laikantis išsamumo principo reikalavimų, t. y. į prašymą turėjo atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydama visas jo nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindama jo turinį. Priimdama sprendimą dėl konkretaus prašymo Savivaldybė turėjo veikti paisydama Konstitucijoje įtvirtinto, atkartojamo ir VAI, principo, kad valdžios įstaigos tarnauja žmonėms.

Pagal nustatytas aplinkybes, Savivaldybė, nagrinėdama Pareiškėjos skundus, nesilaikė minimų principų, t. y. nepakankamai rūpestingai reagavo į Pareiškėjos nusiskundimus.

Apibendrinus pateiktas išvadas tenka pripažinti, kad buvo pažeista Pareiškėjos teisė į gerą viešąjį administravimą, t. y. nagrinėjant skundus, teikiant atsakymus buvo pažeisti išsamumo, įstatymo viršenybės, reagavimo į gyventojų nuomonę principai. Skundas pripažintinas pagrįstu.

13. Remiantis suformuota teismų praktika, gero administravimo principas įgyvendina konstitucinę nuostatą, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms. Kiekviena viešojo administravimo institucija yra saistoma bendrųjų, be kita ko, konstitucinių teisės principų (teisinės valstybės, valdžios įstaigos tarnauja žmonėms, teisės viršenybės, draudimo diskriminuoti, asmenų lygybės prieš įstatymą, proporcingumo ir kt.) bei gero administravimo, atsakingo valdymo principų (teisėtumo, objektyvumo, nepiktnaudžiavimo valdžia, skaidrumo ir kt.).

Atsižvelgdama į tai, Seimo kontrolierė pabrėžia, jog viešojo administravimo institucijų (įskaitant ir Savivaldybės vykdomąją instituciją, Savivaldybės administraciją) veikla turi būti organizuojama taip, kad asmenims (pareiškėjams), besikreipiantiems į šias institucijas, nekiltų pagrįstų abejonių dėl institucijos nešališkumo ir objektyvumo.

SEIMO KONTROLIERĖS SPRENDIMAS

14. Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 22 straipsnio 1 dalies 1 punktu, nusprendžia X skundą dėl Vilniaus miesto savivaldybės administracijos pareigūnų veiksmų (neveikimo) nagrinėjant Pareiškėjos skundus pripažinti pagrįstu.

SEIMO KONTROLIERĖS REKOMENDACIJOS

15. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14 ir 17 punktais, Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierė **Vilniaus miesto savivaldybės merui** siūlo atkreipti dėmesį į pažymos išvadas ir:

15.1. pavesti atlikti Administratoriaus veiklos priežiūrą ir kontrolę informacijos teikimo butų savininkams ir dokumentų skelbimo interneto svetainėje klausimais, t. y. patikrinti ir pateikti išvadas:

a) ar tinkamai buvo teikiama informacija, paaiškinimai, dokumentai Pareiškėjai, taip pat ir kitiems namo butų savininkams;

b) ar teisės aktuose (Nuostatai) nustatyta tvarka skelbiama informacija (dokumentai) apie Administratoriaus veiklą, įskaitant informaciją apie patalpų savininkų susirinkimų šaukimą, balsavimo raštu organizavimą ir kita;

15.2. pavesti įvertinti Administratoriaus veiksmus informacijos Savivaldybei teikimo, nurodymų vykdymo klausimais;

15.3. pateikti Pareiškėjai tinkamą, atsižvelgus į turinį, atsakymą;

15.4. imtis priemonių, kad Vilniaus miesto daugiabučių namų bendrojo naudojimo objektų valdytojų veiklos priežiūra ir kontrolė pagal asmenų prašymų, skundų turinį būtų vykdoma Taisyklėse (pažymos 7.5 papunktis) nustatyta tvarka.

Prašoma apie rekomendacijų nagrinėjimo rezultatus Seimo kontrolierę informuoti Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstatymo 20 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka, t. y. ne vėliau kaip per 30 dienų nuo siūlymų (rekomendacijų) gavimo dienos.

Seimo kontrolierė

Jolita Miliuvienė